

competentibus alteri parti, ad cuius favorem facta esset resignatio etiam ex causa permutationis. In regula 26. specialiter definitur, non valere renunciationem, cessionem, & quamcumque dispositionem beneficiorum, quæ facta fuerit ab eo, qui promovendus sit ad Cathedralis Ecclesias, vel Monasteria, vel quascumque Prælaturas à die, quo eadem Ecclesiæ, vel Monasteria, vel Prælaturæ vacant, qua in specie pœna quidem adjecta est, ut resignatio, cessio, & quævis alia dispositio irritetur, non etiam ut irritentur acta Pontificiæ collationis ejusdem Cathedralis Ecclesiæ, vel Monasterii, vel Prælaturæ.

Gravis sollicitudo, quæ tenuit perpetuò Pontifices Maximos, ut executioni demandarentur Tridentina decreta, occasionem etiam dedit, ut reservarentur Pontifici Maximo beneficia, de quibus, vel Ordinarii, vel alii collatores contra decreta Tridentini Concilii disposuissent. Ita habetur in fine regulæ 1. Cancellariæ, quod primùm à Sixto V., deinde à successoribus Pontificibus constitutum est. Itaque hodie sunt reservata Pontificiæ collationi beneficia Parochialia illi collata, qui necdum 25. ætatis annum attigerit contra præceptum Tridentini capituli 3. sess. 7. de Ref., beneficia simplicia collata non habenti primam tonsuram, aut illi, qui non sit saltem in decimoquarto ætatis anno constitutus, contra caput 6. sess. 7. de Ref., beneficia simplicia collata illegitimo, vel aliàs incapaci, contra cap. 15. sess. 25. de Reform., contra caput 6. 8. 18. 19. sess. 24. de Ref., beneficia vel sæcularia regulari, vel regularia sæculari concessa, contra caput 11. sess. 14. de Ref., beneficia Parochialia collata contra formam concursus, contra ca-

put 18. sess. 24. de Ref., quo in casu jam reservationem singularem induxerat Pius V. in sua constitutione 33., ex qua interpretationem sumit hæc regula; nimirum reservatio quidem locum habebit, ubi Ordinarius collator, qui culpam admisit adversus Tridentinum decretum, libera collatione fruitur, non verò si collatio beneficii Parochialis ad alium collatorem spectet, aut Patronatus Ecclesiastico sit obnoxia; ne aliàs culpa Ordinarii fraudem faciat, aut collatori singulari, aut Patrono; nisi vel collator singularis, vel Patronus Ecclesiasticus etiam in culpa sit, proindeque dignus sit, qui suo jure spoliatur. Observandum adhuc est, in dicta regula 1. Cancellariæ non definiri, beneficia reservari Apostolicæ Sedi, quæ contra formam, aut decreta Concilii collata fuissent, sed definiri, reservari beneficia, de quibus Ordinarii, alii collatores disposuerint aliter, quam Concilium Tridentinum statuerit. Verbum *disponendi* collationem quidem in se continet, sed alios actus præter collationem complectitur. Hinc fit, ut si Episcopus univerit beneficia, quibus in casibus ne uniat, Concilio Tridentino prohibetur, non solum unio irrita sit, sed & collatio beneficii vacantis Sedi Apostolicæ reservetur. Hæc regula pœnalis est, proindeque eam tantum in specie locum habet, quoties ordinarius, vel alius collator de dolo, vel culpa redarguatur, minimè verò, quoties vel justa causa, vel excusabilis error facti, vel probabilis ignorantia causam dederit dispositioni Tridentino Concilio contrariæ. Eove minus reservatio locum habebit, ubi Patronus, non collator, violaverit Tridentina decreta, cum regula mentionem tantum de collatoribus faciat, non de patronis.

PARS SECUNDA DE VARIIS COLLATIONUM FORMIS.

CAPUT I.

De forma Collationum ordinaria.

CUM sæculo Ecclesiæ duodecimo excoli cœpit jurisprudentia Romana, ejus etiam suppellectilem auxerunt recens inductæ feudorum consuetudines, nonnulla exinde traducta fuerunt in disciplinam Ecclesiasticam occasione collationis beneficiorum, præsertim quòd ista tum primùm novam formam indueret, & secerneretur à collatione sacrorum ordinum, cui olim conjungebatur. Interea tamen & nonnulla veteris disciplinæ vestigia remanserunt, quasi collatio beneficiorum in parte retineret naturam collationis ordinum, in parte autem nonnihil novi acquireret, exemplo acquisitionum honorum, vel etiam feudorum, quando beneficia bonis Clericorum adenserentur cœperunt, & parum visa sunt distare à feudis, quæ olim etiam beneficia dicebantur, & tantum concedebantur ad vitam vassalli, post hujus obitum ad concedentem reversura. Itaque in primis beneficiorum collatio certa retinuit vestigia disciplinæ veteris. Si enim cum jungeretur collationi ordinum, uti collatio ordinis, ita & collatio beneficii perpetua erat; ne quis sine causa potuit æquè à beneficio, ac ordine, aut spontè recedere, aut Prælati auctoritate dejici; unde obtinuit, ut beneficii collatio fieri debeat purè, non in diem, non sub conditione, can. 2. dist. 55., can. 7. dist. 57. Tantum quædam exceptiones ad regulam adjiciebantur etiam hodie probatæ, & primùm in beneficiis manualibus, id est ad nutum superioris revocabilibus, cap. 6. vers. *Nec alicui de statu Monach.*, secundò in

commendis, quæ in Parochialibus Ecclesiis ad semestre tempus auctoritate Ordinarii constituuntur, cap. 15. de elect. in 6., tertio in coadjutoriis, ut in specie capituli 1. & ult. de Cleric. ægrot., quarto in juribus visitationum, de quibus agitur in cap. ult. de suppl. neglig. Prælat. in 6., cap. 19. de elect., & cap. 42. de elect. in 6., quinto denique in extraordinariis quibusdam causis, quibus Romani Antistites aliquando duxerunt collationi beneficiorum tempus vel certum, vel incertum, putà usque ad beneplacitum Sedis Apostolicæ, adjicere, can. 42. caus. 7. quæst. 1., cap. 5. de fil. presbyt., cap. 5. de rescript. in 6. Istæ exceptiones firmant magis regulam, magis etiam regulæ rationem; siquidem quæ universæ exceptiones proponuntur, ad eos casus pertinent, in quibus beneficia seorsim à sacra ordinatione conferebantur. Non erant ab ipsa origine sui adnexa ordinationi beneficia manualia, quæ ut plurimum regularia erant, & concedebantur Monachis minimè ordinatis. Non erant adnexæ ordinationi commendæ, quæ etiam laicis conferri potuerunt. Non visitationes, non coadjutoria, aliaque similia jura, quæ officio potius, quam ordini cohærebant. Hæc observatio, quæ plana est, & primigeniæ beneficiorum naturæ conformis, aut fugit oculos, aut non explevit animos illorum, qui sæculo duodecimo ebrii erant in studiis jurisprudentiæ Romanæ. Isti, quibus ea tantum arridebant, quæ derivarentur ex principiis veterum Jureconsultorum, novas excogitarunt

causas, quibus diceretur, beneficia purè omninò concedi debere. Hinc dixerunt, collationem beneficiorum esse actum legitimum, cui ex doctrina Jureconsultorum neque dies, neque conditio adjici potest, can. 2. caus. 1. quæst. 2., cap. ult. de pactis, cap. 2. de elect. in 6. juncta l. 77. ff. de reg. jur., nisi talis conditio adjiceretur, quæ tacitè inesset, ex gr. ita beneficium concedendo, ut aliud quod antea possidebatur, resignetur, argumento cap. 17. de rescriptis. Præterea ex eodem superius jacto principio facilè dignoscimus, quare in quibusdam saltem beneficiis adipiscendis fieri consueverit, & soleat fidei professio, nimirum si agatur aut de beneficiis Parochialibus, aut de dignitatibus, vel Canonicatibus Ecclesiæ Cathedralis. Erant omnia beneficia sacræ ordinationi adnexa. In sacris ordinationibus, præsertim majorum ordinum, inductum jam olim fuerat, ut ordinandus fidei professionem faceret, quæ tantùm remittebatur in ordinatione minorum Clericorum. Cur non igitur professio fidei à Parochis Sacerdotale officium suscipientibus, aut à Dignitatibus, vel Canonicatibus Cathedralis Ecclesiæ quæ munera sacrum ordinem postulant exigeretur? Id magis perspicuè statutum est in Tridentino Concilio in sess. 24. cap. 12. de Reform., ubi cautum fuit, ut omnes beneficiarii, quibus cura animarum imminet, teneantur à die adeptæ possessionis saltem intra duos menses in manibus Episcopi, vel ejus Vicarii orthodoxæ fidei publicam facere professionem; item ut provisi de Canonicatibus, & Dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus non solum coram Episcopo, seu ejus officiali, sed etiam in Capitulo idem facere teneantur, indicta pœna adversus negligentes amissionis fructuum, quin illis ulla beneficii possessio suffragetur. Formam professionis fidei edidit Pius IV. anno 1564. Idibus Novembris. Insuper ex eodem principio profluit, ut beneficiarii tempore adeptionis beneficii quædam se peracturos Collatori

spondeant, & quidem jurejurando. Istæ sponsiones jam fiebant tempore ordinationis, dum ordinatus promitteret Episcopo obedientiam, & reverentiam, item se susceptum officium ritè administraturum. Id ipsum promittebatur causa beneficii, cujus respectu adjici consuevit, ut beneficiarius sponderet, se, & Episcopo, & Sedi Apostolicæ perpetuò obsecuturum, sacris officiis peragendis juxta onera beneficio imposita institutum. Postulavit inde politia ecclesiasticæ ratio ad coercendos nonnullorum abusus, ut sponsioni adjiceretur, beneficiarium non alienaturum bona beneficii, unà cum protestatione, qua beneficiarius fatetur, nihil se beneficii consequendi causa dedisse, can. 18. caus. 22. quæst. 5., can. 3. caus. 35. quæst. 5., cap. 4. 5., & 11. de jurejur., cap. 19. de verb. sign. Quæ omnia etiam hodie fieri solent ad veteris, ut ajebam, disciplinæ vestigium. Nunc ea persequamur, quæ collationibus beneficiorum accesserunt ex studio veteris Jurisprudentiæ Romanæ, aut etiam ex consuetudinibus feudorum. Juxta principia Jureconsultorum, ac Feudistarum aliud erat jus ad rem, aliud jus in re nancisci. Item jus in re modò per symbola tradebatur, modò actuali missione in possessionem. Hinc cœpit induci in beneficiis, ut electus, nominatus, præsentatus ad beneficium jus quidem ad beneficium haberet, non verò jus in beneficio, quod tantùm constitui traditum est in institutione, argumento cap. 17. de præb. in 6. Duplex quoque institutio agnita est, altera tituli collativa, altera corporalis, sive actualis in possessionem immissio. Institutio collativa tituli facta est per collationem symbolorum, ad exemplum præsertim feudalis investituræ. Institutio corporalis facta est per inductionem beneficiarii in prædia beneficiaria; & quando beneficium potissimum in rei sacræ administratione versatur, ab actibus ipsis possessoris neque Ecclesiæ, neque Altaria immunia esse potuerunt. Exterioribus ac-

ti-

tibus institutio utraque explicata fuit, quibus adpareret, beneficium alicui esse concessum, cap. 1. de reg. jur. in 6., quæ variis modis in variis provinciis, & pro varietate beneficiorum exercentur. Alicubi enim Clerico vel per se, vel per procuratorem curam conferente consistenti pileus imponitur; alicubi annulus digito inserendus porrigitur, cap. 4. de concess. præb.; alicubi calamus traditur, quam vulgò beneficii investituram exemplo feudorum, sive institutionem tituli collativam appellant. Et quamquam olim hac institutione secuta statim & liberè Clericus valeret spontè capere possessionem actualium jurium æquè & onerum beneficii, imò & eandem possessionem recepisse per tradita beneficii symbola videretur, argumento l. 1. §. 21. ff. de acquir. vel amit. posses., l. 74. ff. de contrah. empt., cap. 18. de sent. & re judic., inde tamen passim factum est, ut collatoris auctoritate beneficiarius corporalem possessionem caperet, cap. 18. de sent. & re judic. ibi: *Ipsam instituit in eadem, in possessionem eum induci faciens corporalem.* Et quidem quousque Archidiaconorum, tanquam vicariorum, opera Episcopi usi sunt, hæc possessionis traditio per Archidiaconos fieri solebat, cap. 7. & 9. de offic. Archid. Sed postquam Episcopi alios delegare cœperunt ad exercendam jurisdictionem, aliis etiam mandarunt, ut recens institutos beneficiarios in possessionem inducerent; quod hodie vulgare factum est ita, ut nulla esse soleat specialis delegatio, sed passim cumque ex clero committatur, ut beneficiario auctoritate Episcopi possessionem concedat, dummodò semper caveatur, ne pro danda possessione aliquid exigatur, cap. 9. & 36. de simonia. Solemnitas capiendæ hujus possessionis in eo consistit, quòd beneficiarius Ecclesiam ingrediatur, & si Parochus sit, manu capiat aspersionem aquæ lustralis, altare majus osculetur, vel similia faciat pro usu recepto uniuscujusque Ecclesiæ:

si sit Canonicus, stallum in choro occupet; si minor sit beneficiarius, antiphonarium, vel alium librum ritualem pro sui officii qualitate manu capiat, vel similia præferat possessionis argumenta. Sive de corporali, sive de tituli collativa institutione agatur, solent ad perpetuum rei gestæ monumentum omnia redigi in scripturam, ut facilis sit probatio, can. 3. caus. 16. quæst. 3., solent insuper duo saltem testes intervenire; & cum agitur de possessione corporali, solet etiam intervenire Notarius, qui acta in scripturam redigat, ut auctoritate publica capta possessio videatur.

Adeptæ possessionis effectus est, ut possessor adversus quemcumque alium beneficium illud impetrandem exceptionem opponat, qua in re duæ sunt observandæ regulæ Cancellariæ, nimirum regula 35. de annali, & regula 36. de triennali possessore. Hæc quoque consuetaria sunt jurisprudentiæ Romanæ, in cujus conspectu multa sunt concessa privilegia, præsertim auctoritate prætoria, possessoribus jurium, vel bonorum, ne facilè, aut temerè à sua possessione turbentur. Priora regula definitur, reprimendos esse improbos lites exquirentium motus, ac proinde si quis impetraverit à Sede Apostolica beneficium, quod alter per annum immediatè præcedente pacificè possideret, quod certo modo vacare diceretur, non aliter eam impetrationem ipsi prodesse, quam si in impetratione expresserit nomen, gradum, nobilitatemque possessoris, & possessionis tempus, & causam, quare possessori nullum jus in beneficio competat; item possessorem ipsum infra sex menses in judicium vocet, causamque ex tunc infra annum usque ad definitivam sententiam prosequatur. Id nonnihil simile habet cum actione in rem prætoriam publicianam, eatenus nimirum, quantum in publiciana, tum in regula memorata annalis possessionis pacificæ ratio habetur. Cæterum multum adhuc discriminis inter utramque intercedit

proptereaquod in publiciana possessori favetur; at in regula non possessor adjuvatur, sed potius subreptitius impetrator coercetur; cuius rei argumento est, quod annali beneficii possessori non actio conceditur, sed exceptio; quod item non opus est, ut annalis beneficii possessor sit aut justo titulo munitus, aut bona fide; tantum sufficit, ut impetrator beneficii regulæ non satisfecerit. Hinc qui beneficio hujus regulæ uti velit, demonstrare dumtaxat debet, annum elapsum fuisse à die captæ à se possessionis usque ad impetrationem beneficii ab adversario factam, & per illud tempus pacificè, id est sine ulla controversia possedisse; quin opus sit tituli, ne colorati quidem, allegatione, Faber in codice lib. 2. tit. 6. def. 15. Id adeo verum est, ut regula etiam prosit ei, qui ipso jure beneficio jam privatus esset, vel ob hæresim vel ob assecutionem alterius beneficii incompatibilis, vel etiam ob simoniæ crimen admissum; imò & prossit ei, qui sese in beneficium intruserit etiam adversus reservationes Pontificias, utut clausas in corpore juris, non obstante irritante decreto; quando regula non ideo inducta est, ut possessori faveatur, sed ut iniqui, & molesti impetratores repellantur; proptereaque regula non præbet, neque auget, neque firmat possidendi titulum, sed tantum jus dat, ne ab eo, qui iniquum titulum exhibet, excludatur. Hæc in causa sunt, quare Pragmatici communi consensione fateantur, regulam istam omni favore dignam esse, cum in bonum publicum tendat ad evitandas fraudes, quæ passim à beneficiorum aucupatoribus admittuntur; neque enim istis desunt prætextus ad ingerendas molestias adversus eos, qui jamdiu beneficia possident. Nescio autem, qua ratione post hæc nonnulli ex Pragmaticis plures investigent casus, quibus regula cesset; dum ajunt, modò regulam non obesse ei, qui beneficium impetraverit cum clausula *motus proprii*;

modò regulam non habere locum, ubi possessor titulo munitus sit evidenter irritato; modò non habere locum, ubi quis possideat beneficium reservatum reservatione clausa in corpore juris, quin illud à Sede Apostolica obtinuerit; modò etiam testentur, in Romana Curia huic regulæ in parte saltem derogari solere. Esto, in pluribus casibus possessorem non esse adjuvandum ob improbitatem, quam voluit sibi esse præsidium adsequendi beneficii; eminet tamen super hæc publica utilitas, quam hæc regula fovet ad compescendos iniquos beneficiorum impetratores, qui mentem Pontificis Maximi circumveniunt. Verba regulæ amplissima sunt, nec ullam exceptionem admittunt. Finis regulæ sanctissimus est, cujus causa extendi potius, quam coerceri eadem regula debet. Quòd si Pontifices Maximi eidem regulæ aliquando derogent, ego non dubito, quin cum id egerint, tum gravi derogationis causa, si non magis, æquè saltem bono publico prospicientes, innitantur; interea tamen non erit facile præsumenda derogatio generalibus quibusdam clausulis qualis esset clausula *motus proprii*, quæ hodie ex Curia stilo omnibus beneficiorum impetrationibus adjici solet non sine facto eorundem impetrantium, aut aliæ clausulæ non dissimiles.

Posteriore regula, nimirum 36., discernitur, ut si quis quæcumque beneficia ecclesiastica, qualiacumque sint, absque simoniaco ingressu ex quovis titulo apostolica, vel ordinaria collatione, aut electione, & electionis confirmatione, seu præsentatione, & institutione illorum, ad quos pertinet, per triennium pacificè possiderit; dummodò in beneficiis hujusmodi, si dispositioni apostolicæ ex reservatione generale in corpore juris clausa reservata fuerint, se non intruserit, super eisdem beneficiis taliter possessis nullam molestiam patiat; & quæcumque impetratio horum beneficiorum facta sit, in irritum cadat. Idipsum operatur hæc regula, quod in jure Ro-

ma.

mano usucapio, vel præscriptio; unde duo passim traduntur: Primum est, hanc regulam exemplo occupationis, vel præscriptionis in bono publico fundamentum habere, ut jura semel quæsitæ non maneat in incerto: alterum est, hanc regulam jus tribuere in beneficio illi, cujus jus aliàs non plenum, aut integrum foret. Vulgò traditur, hanc ipsam triennalem possessionem illam esse, quam olim firmam fore voluerunt Africani Patres in cap. 1. de præscriptione. Verum meo judicio magis sobriè de hac re ferenda sententia est. Qui enim apprimè callet, qualis aut necessariò, aut opportunè adhibenda œconomia fuerit, quinto præsertim Ecclesiæ sæculo in Africa in causis Catholicorum, & Donatistarum, in quarum medio diœceses ipse, & Episcopales administrationes gravissimè turbabantur, facilè dignoscit, plura tunc bono pacis singularia induci debuisse, & reverà inducta fuisse, in exemplum minimè protrahenda. Constituerant Imperatores in l. 3. cod. de hæret., ut administrationes, & Ecclesiæ ab hæreticis omnibus auferrentur, transferendæ in Catholicorum Antistitem potestatem. Hinc si Catholicus Antistes partem Diœcesis adversus hæreticum occupasset, & triennio possedisset, ex sententia Africani Concilii eam sibi veluti propriam vindicabat. Fuerunt hæc singularia, nec quidquam commune habent cum causis in memorata Cancellariæ regula definitis. Opus sanè fait hac utili regula, quia vel necdum præscriptio in beneficiis inducta fuerat, vel si fortè inducta probari posset, necdum certam formam acceperat. Itaque ex regula triennalis possessionis vera præscriptio inducta est, & certam formam accepit; unde eadem regula jure interpretationem capit in iis, quæ expressa non sunt, ex disciplina generali præscriptionum. Quamobrem concludi potest, & tempus requiri, & titulum, seu causam præscribendi, & bonam fidem, & rem ipsam minimè vitiosam; est enim hæc regula valdè distincta à regula an-

nalibus possessionis; cum regula annalis nullum jus tribuat possidenti, uti superius notandum fuit, tantum excludat iniquum beneficii impetratorem, at regula triennalis verum jus tribuat possessori, Faber in cod. lib. 2. tit. 6. def. 15. De tempore nullà est dubitatio, quando expressè in regula triennium designatur. Titulus justus esse debet, nimirum collatio, sive Apostolica auctoritate, sive ab Ordinario facta, sive proficiscens ex electione confirmata, sive ex institutione, quam præsentatio præcesserit; hæc enim omnia justitiam tituli sunt causa beneficii adipiscendi. Neque enim interest, an qui beneficium contulit, vel præsentatum instituit, vel electionem confirmavit, jus conferendi, instituendi, vel confirmandi habuerit, an minus. Si quidem quid opus fuisset regula, quid opus triennali possessione; si talis titulus ab initio requireretur, ex quo jus in beneficio quæsitum undecumque firmum existeret? Dummodò in collatione, in institutione, in confirmatione certus color adpareat, quo omnia exteriorem habeant rei benè gestæ figuram, triennalis possessio jus tribuet. Hinc si Pontificia auctoritate impetratum fuerit beneficium non reservatum; si Ordinarius contulerit beneficium Sedi Apostolicæ reservatum; si Ordinarius insuper habita præsentatione liberè contulerit beneficium patronatum, aut insuper habita electione liberè contulerit beneficium electivum; si alter Prælatus inferior, aut etiam superior certa jurisdictione munitus contulerit beneficium, ad alterius collationem pertinens; in his omnibus, & similibus casibus regula proderit. Frustrà autem regulæ præsidium impetraret, qui beneficium per vim occuparet, sive se in beneficium intruderet, cum in hac specie titulo destitueretur. Quid verò, est quòd in regula expressè legitur, prodesse triennalem possessionem, dummodò in beneficiis, si dispositioni Apostolicæ ex reservatione generali in corpore juris clausa reservata fuerint, se non intruxerit? In conspectu hujus clausulæ tra-

tra-

tradunt Pragmatici, prodesse regulam illi, qui auctoritate ordinaria nactus fuerit beneficium reservatum Sedi Apostolicæ reservatione facta extra corpus juris; non verò illi, qui etiam auctoritate ordinaria beneficium consecutus est reservatum reservatione clausa in corpore juris. Videatur Faber in cod. lib. 1. tit. 2. def. 5. Mihi, ut verum fatear, placere nequit ista traditio, utpotè quæ neque est jure communi conformis, neque ex ipsa Cancellariæ regula satis deduci potest. Non est in primis conformis generali juris disciplinæ, etenim scimus, præscriptionem, à cujus regulis hæc triennalis possessio non recedit, semper habere locum, etiam si titulus acquirendi non ab eo dimanet, qui possit jus constituere, ac donare; scimus item, quam inani fundamento innitantur, qui reservationem clausam in corpore juris multo favorabiliorem cæteris reservationibus esse dixerunt, uti superius suo in loco traditum est. Non deinde satis bellè deducitur ex ipsa regula Cancellariæ, quando in verbis modò descriptis duo necessariò requiruntur ad exclusionem regula Cancellariæ, primùm, ut quis se intruserit, secundò, ut quis se intruserit in beneficia reservata reservatione generali clausa in corpore juris. Porro qui beneficium reservatum etiam reservatione clausa in corpore juris adeptus est ex auctoritate Ordinarii, non dici potest se intrusisse; quod tamen regula expressè postulat, ut quis à regulæ præsidio excludatur. Dices tamen: quò spectat singularis illa exceptio reservatorum beneficiorum reservatione clausa in corpore juris? Repono ego: quò spectat formula illa, dummodò se non intruserit? Æquis observationibus hucusque pugnaremus; atque in hac æqualitate videtur pro præscriptione concludendum; pro ea, inquam, præscriptione, quam Pragmatici ipsi ex bono publico prædicant interpretatione adjuvandam. Cæterùm adhuc dixero, Pontifices regulæ auctores voluisse quidem excludere à præsidio regulæ eos, qui se intruderent in beneficia Sedi Apostolicæ

reservata reservatione clausa in corpore juris, non tamen inde voluisse patrocinari cæteris intrusis in alia beneficia non reservata reservatione clausa in corpore juris; etenim non semper statim ac cætera beneficia specialiter memorantur, cætera exclusa intelliguntur, cum quædam memorari possint, veluti exempla regulæ generalis etiam in cæteris receptæ. Quòd si adhuc certam causam extitisse Pontificibus Maximis dicendum sit, quare specialem mentionem facerent beneficiorum reservatorum reservatione clausa in corpore juris; dicam, id eò pertinere, ut faciliùs indicaretur, in hoc beneficiorum genere difficilius præsumi posse bonam fidem, quam adversus juris communis disciplinam non satis probari, nec tuto alegari posse à viris ecclesiasticis, compertum est, cum viri ecclesiastici juris saltem communis notitiam habere debeant. Hæc est altera conditio, quæ sequi debet triennalem possessionem exemplo præscriptionis; cuius defectu quicumque se in beneficia intrudunt, præterquamquod legitimò etiam, iustoque titulo destituuntur, regula triennalis possessionis juvari nequeunt. Denique vitiosa possessio obvicem ponit triennalis possessionis juris; qualis demonstratur in eo, qui beneficium simoniacè obtinuit, uti expressè in eadem regula definitur; qualis etiam demonstratur in eo, qui plura beneficia incompatibilia possidet; non tam enim respectu ipsorum vitiosa est pluriùm beneficiorum impetratio, quam retentio, cum utraque apertè sacris sit canonibus interdicta. Eadem ratione dicitur vitiosa possessio, cum sæcularis beneficium regulare obtinuerit, aut è converso regularis beneficium sæculare; item cum quis obtinuerit beneficium certa lege; putà, ut intra certum tempus sacrum ordinem suscipiat, adjecta pœna caduci, & intra idem tempus legi non paruerit; præterea cum quis, dum esset excommunicatus, beneficium impetraverit, & diu manens in excommunicatione beneficium retinuerit. Denique regu-

la triennalis possessionis minimè favet illi, qui manuale, seu ad nutum conferentis avocabile beneficium impetraverit; ad hujus generis enim beneficia regula minimè pertinet, tantùm habens

locum in beneficiis perpetuis; ne regula hæc adversus naturam beneficiorum inducta videatur, qua tantùm bono publico prospectum fuit.

CAPUT II.

De forma collationis Parochialium Ecclesiarum.

Maximam præ cæteris sollicitudinem à conferentibus postulant Parochialia beneficia, quæ licet olim eodem modo, quo reliqua, conferrentur, posterioribus tamen constitutionibus singularem collationis formam, ita exigente necessitate quadam, aut certè gravi utilitate Ecclesiarum receperunt. Id primùm inductum fuit à Concilio Tridentino, in quo sess. 24. cap. 18. de Ref., statutum est, ut statim ac Parochialis Ecclesia vacet, auctoritate Episcopi debeat interea vicarius in ea constitui, qui curam animarum gerat, donec idoneus rector præficiatur, adsignata illi congrua, quam idem Episcopus arbitretur, fructuum portione; quod locum habet in quibuscumque Ecclesiis, sive liberæ collationis, sive patronatis, sive patrimonialibus, ubi nimirum Episcopus tenetur certis, putà illius civitatis, vel loci Clericis beneficium conferre, sive ad Episcopi collationem spectantibus, sive Romano Pontifici aut reservatis, aut quocumque modo affectis, sive pertinentibus ad collationem inferiorum Prælatorum, seu Capitulum, causa privilegii singularis, sive vacant per obitum ultimi possessoris, sive per renunciationem etiam in Curia Romana factam. Interest enim Reipublicæ christianæ, interea populo rectorem sine mora præstitui, & quidem auctoritate illius, cui communi jure diocesanos universæ administratio mandatur, argumento capituli 4. de offic. jud. ordin. Quòd si Sedes Episcopalis vacet, sive jure, quia Episcopus obierit, vel depositus fuerit, vel renunciaverit, sive factò, quia Episcopus

longè absit, nec sit, qui gerat Episcopi vices, poterit Capitulum Cathedralis Ecclesiæ ad illius vicarii constitutionem devenire, quod ad vicarii Capitularis officium pertinet; etenim in his speciebus jurisdictio Episcopalis ad Capitulum, sive ad vicarium à Capitulo constitutum devolvitur. Imò si fortè agatur de vicaria Parochiali, quæ ad certum Collegium spectet, Collegium ipsum poterit interea, ubi opus sit, Æconomum vicariæ vacanti constituere, si Episcopus longè distet, Æconomi officio tandiu duraturo, quamdiu Episcopus certior factus sit, & vicariæ vacanti consular, quemadmodum sacram Congregationem definitivè testatur Garzias de benefic. parte 9. cap. 2. num. 11., non quidem ut vicarius iste Sacramenta administrare possit, illa præsertim, quæ jurisdictionem postulant, sed ut bona Ecclesiæ, beneficiique custodiat. Porro vicarius ab Episcopo constitutus omnia munera obire poterit, quæ obiret Parochus ipse, si viveret, dummodò excipias illa, quæ Parochus obiret, non uti Parochus, sed uti dignitatem habens in Cathedrali, vel Collegiali Ecclesia, quoties Parochiale beneficium dignitati Collegiali esset adnexum; nam munera isthæc obeunda erunt per alias dignitates, vel Canonicos, qui proximè in gradu succedunt.

Postquam ita per Episcopum vacanti Ecclesiæ consultum est Tridentini Patres duplicem Parochi designandi rationem proposuerunt, ut alterutram Episcopi sequerentur. Primùm enim facultas facta fuit Episcopis, imò etiam quibus-